

нѣше при Чаталджа и Булаиръ и българското командване бѣше принудено да си служи съ сръбски части за Одринъ, нашиятъ делегатъ дава (№ 1054) на м-ръ председателя следния съветъ: 1) да действуваме съ сила; 2) да не се страхуваме да влѣземъ въ новата гръцка територия; 3) да не се страхуваме отъ стълкновения. Много по късно, на 18 май — когато съюзниците искаха да ни изолиратъ вече и морално — д-ръ Даневъ повтаря сжщото: „Никакви отстъпки на Гърция. Тѣ сж уплашени. Да покажемъ на свѣта, че не се страхуваме“ (тел. отъ Лондонъ, вх. № 1523 и др.)

Ето най-късото и сигурно разрешение на въпроса. Понеже съ Гърция не сме сключили договоръ, ние сие формално свободни да създадемъ една балканска и европейска компликация. Но понеже съ Сърбия сме въ договорни отношения, ние ще трѣбва, навѣрно, да си послужимъ съ създадени отъ нея прецеденти. Защото м-ръ Даневъ е съветвалъ да се справимъ чрезъ оржие и съ Сърбия. Той е логиченъ, като твърди, че ние не трѣбва да се боимъ отъ едно възможно съглашение между Сърбия и Гърция срещу България. Когато ни се казва, че трѣбва да прибѣгнемъ къмъ силата на армията, подобно съглашение ще се установи непременно поради еднаквата сѣдба. Въпрѣки предупрежденията на Съглашението, д-ръ Даневъ тласкаше отдавна къмъ създаването на единъ сръбско-гръцки съюзъ, като разчиташе изключително на българското оржие.

На 14 юний (№ 3441) пом. главнокомандувачиятъ телеграфира до царя: 1) да се денонсира спогодбата съ Гърция, която ще му даде възможность да изтика частъ по-скоро гръцката армия отъ Правишко и заеме долното течение на Струма; 2) той би предприелъ настѣпателнитѣ действия при нѣкой инцидентъ и всички ще се намѣратъ предъ свършенъ фактъ; 3) време е да се тури край на гръцкитѣ предизвикателства. На тази телеграма, — общото съдържание на която мотивира пространно необходимостта да се воюва — и която, навѣрно, е препратена на м-ръ председателя, вмѣсто да направи своитѣ сериозни предупреждения на главното командване, той слага резолюцията: да се телеграфира въ Атина, че ако Гърция не възстанови реда, ще бждемъ принудени да сторимъ това съ наша войска.

Д-ръ Даневъ стоеше всекога на граничната линия между мира и войната. Опасението му, че новиятъ пожаръ може да погълне всички придобивки, се замгляваше отъ неговата огромна амбиция да ни даде най-голѣмата България, за каквато нѣкога е мечтано. И когато готвѣше своя меморандумъ, и когато правѣше последнитѣ нареждания за своето отпътуване въ Петербургъ, той даваше съ своитѣ свѣткавични ноти недвумислено да се разбере, че би приелъ съ галантенъ поклонъ едно известие за надвесването на армията ни къмъ Велесъ. М-ръ Даневъ не бѣше несъзнателенъ проводникъ на една чужда политика, която смущаваше отношенията ни съ нѣколко европейски държави. Той схващаше нейния духъ и истинското ѣ съдържание. Край на тази политика бѣше неминуемо войната, независимо отъ това, кой първи ще хвърли главнята въ барутнитѣ складове на балканскитѣ народи. Ако за м-ръ Гешовъ войната съ съюзниците се очертаваше като възможна, за м-ръ Даневъ тя изглеждаше неизбѣжна.

М-ръ председателъ на България не можеше да наблюдава, разбира се, равнодушно какъ се присвояватъ българскитѣ земи. Следъ голѣмитѣ наши жертви, добре бѣше да придобиемъ и равнинитѣ на Тракия, културитѣ на солунската областъ и българския елементъ задъ Охридъ. Държавникътъ се увлича несравнено по-силно отъ копнежитѣ на своето племе и презъ голѣмитѣ дни отъ живота на народа си той е най-чувствителния резонансъ на неговитѣ идеали. Колкото водачътъ и да се издига надъ безличнитѣ, спонтанни чувства на народнитѣ маси, да надраства и увлеченията на тѣхнитѣ алармисти — съ погледъ несравнено по трезвъ, съ анализъ по-всестраненъ — той сжщо се поддава на общитѣ настроения, обхванатъ е по-силно отъ патоса на народната душа.